ԳՂՋԱՅԻՆ ՀԱՆԴԵՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien **DZAGHIK**

Galata, Kourçhoundjou han, N. 7 Constple.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ համար, սառիկա **10** գրշ. վեցամսեայ **20** գրշ. Տարեկան **35** գրշ. — ՏԱՐԱԾՈՒԹԻՒՆ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ համար, սառիկա **30** գրշ. վեցամսեայ **45** գրշ. Տարեկան **25** գրշ. — ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ համար, Տարեկան **25** ֆր. վեցամսեայ **13** ֆր.

ԱՆԿԱԽ ԿԱՏՈՒԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹԵՐԹԵՐԻ Է

ՏԱՐԻՔ 10 ՓԱՐԱ

ԳԱԶ ՏԱՐԻ — ՓԻՒՂ 326

„ԾԱՂԻԿ" ԱՀԱ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՍՏԱՑԱՒ ՀԱՒԱՆԱԿԱՆ ԴԱՏԱԿԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՈՎ ➡

6 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1902, ՀԱՅՐԱՊԱՏ

ՆՈՊԱՏԱԿԸ ԻՐ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ...

ԿԱՄ ՀՅՈՒՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՐԱՊԱՏԻ

Ա

Ամէն անգամ որ Հայրապետը կը մեկնի Ս. Էջմիածին, կամ կը դառնայ Կ. Պոլիս, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Եւրոպա, կամ կը դառնայ Եւրոպայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Ամերիկա, կամ կը դառնայ Ամերիկայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Ասիա, կամ կը դառնայ Ասիայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Աֆրիկա, կամ կը դառնայ Աֆրիկայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Աւստրալիա, կամ կը դառնայ Աւստրալիայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Ամերիկեան Միացեալ Նահանգներ, կամ կը դառնայ Ամերիկեան Միացեալ Նահանգներէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Գանատա, կամ կը դառնայ Գանատայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Մեքսիկա, կամ կը դառնայ Մեքսիկայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Պրազիլիա, կամ կը դառնայ Պրազիլիայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Արգենտինա, կամ կը դառնայ Արգենտինայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Չիլի, կամ կը դառնայ Չիլիէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Պերու, կամ կը դառնայ Պերուէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Պոլիվիա, կամ կը դառնայ Պոլիվիայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Ուրուկուա, կամ կը դառնայ Ուրուկուայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Պարագուա, կամ կը դառնայ Պարագուայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Կոլոմբիա, կամ կը դառնայ Կոլոմբիայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Վենեսուէլա, կամ կը դառնայ Վենեսուէլայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Եկուատոր, կամ կը դառնայ Եկուատորէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Պանամա, կամ կը դառնայ Պանամայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Գոստա Ռիքա, կամ կը դառնայ Գոստա Ռիքայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Նիկարակուա, կամ կը դառնայ Նիկարակուայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Հոնտուրաս, կամ կը դառնայ Հոնտուրասէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Սալվատոր, կամ կը դառնայ Սալվատորէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Կուատեմալա, կամ կը դառնայ Կուատեմալայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Հարաւային Աֆրիկա, կամ կը դառնայ Հարաւային Աֆրիկայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Ռուսիա, կամ կը դառնայ Ռուսիայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Ռումանիա, կամ կը դառնայ Ռումանիայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Պուլկարիա, կամ կը դառնայ Պուլկարիայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Սերպիա, կամ կը դառնայ Սերպիայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Մոնթենեկրո, կամ կը դառնայ Մոնթենեկրոյէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Յունաստան, կամ կը դառնայ Յունաստանէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Եգիպտոս, կամ կը դառնայ Եգիպտոսէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Պարսկաստան, կամ կը դառնայ Պարսկաստանէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Ասորիք, կամ կը դառնայ Ասորիքէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Պաղեստին, կամ կը դառնայ Պաղեստինէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Արաբիա, կամ կը դառնայ Արաբիայէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Հնդկաստան, կամ կը դառնայ Հնդկաստանէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Չինաստան, կամ կը դառնայ Չինաստանէն, ամէն անգամ որ ան կը ճամբորդէ Ճափոն, կամ կը դառնայ Ճափոն

Ա. ԱԱՆ

ՅԱԺԱՏՈՒԹԻՒՆ ՂԱԶԱՐՈՍԵՐԻ

9.

ՊԱՏՄՈՒՎԱԾՔԻ ՊՏՒՒՅԹ

«Ան՛ր, ը. փետ. Տիկին Չ... աշ. զինվ. վարչ. ատենապետ Հովհ. Ղազարոսեան եւ տիկին Ա. Ղազարոսեան ունին պատիւ հրաւիրելու ձեզ, ձեր ամուսնոջ եւ ընտանեաց անդամներուն ներկայ գտնուելու իրենց դստեր՝ Ալիսի եւ Ա. Ղազարոսեանի ամուսնութեան պսակադրութեան արարողութեան, որ տեղի պիտի ունենայ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ մայր տաճարին մէջ, Ուրբաթ, 3 Յունիս, ժամը 5 կ.ե.»։

— Ա՛հ, ասոնք ալ ամուսնութեան հրաւէրներ կը ղրկեն, ըսաւ Ալիսի մայրը, հրաւէրը ձեռքին։

Տիկին Ղազարոսեան ամուսնոջ կողքին նստած էր սենեակին մէկ անկիւնը։ Ան ալ հրաւէրը ստացած էր։ Ան ալ կը դիտէր զայն։

— Ես չեմ գիտեր, ինչո՞ւ ինծի հրաւէր չեն ղրկեր, ըսաւ տիկին Ղազարոսեան։ Ես ալ ընտանիքի անդամ չե՞մ։

— Ես ալ չեմ գիտեր, ինչո՞ւ ինծի հրաւէր չեն ղրկեր, ըսաւ պարոն Ղազարոսեան։ Ես ալ ընտանիքի անդամ չե՞մ։

— Ես ալ չեմ գիտեր, ինչո՞ւ ինծի հրաւէր չեն ղրկեր, ըսաւ Ալիսի մայրը։ Ես ալ ընտանիքի անդամ չե՞մ։

— Ես ալ չեմ գիտեր, ինչո՞ւ ինծի հրաւէր չեն ղրկեր, ըսաւ Ալիսի հայրը

կը յանձնարարուի Արգոյ Ազգայնոց, որ եթէ երբեք յիշեալին ո՛ւր, ողջ կամ մեռեալ լինելու մասին ո՛ր եւ է տեղեկութիւն ունին, հաճին Պատրիարքարան ծանուցանել։ (Կնիք)

* * *

Կարնոյ Զիֆթլիք գիւղի բնիկներէն Մատթէոս Ալէքսանեան անուն իբր երեսուն եւ հինգ տարեկան, կարճահասակ, չիկագոյն, կլորադէմ, չիկահեր եւ ծաղկոտ երեսով ազգային տասը տարի յառաջ գիւղի մէջ ամուսնացած, տան օր կնոջ հետ կենակցած ու անյայտ եղած է։

Ըստ որոշման կրօնական ժողովոյ ու ըստ հրամանի Ամեն. Պատրիարք Սրբազան Հօր, երկրորդ անգամ կը յանձնարարուի Արգոյ Ազգայնոց, որ եթէ յիշեալին ո՛ւր ողջ կամ մեռեալ լինելու մասին ո՛ր եւ է տեղեկութիւն ունին, հաճին Պատրիարքարան ծանուցանել։ (Կնիք)

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

Առ Սուրէն-Սիրաք
եւ Թաղ. Խորհուրդն Պանտրմայի

Պանտրմայի եկեղեցապատկան կալուածոց հրկիզման խնդրոյն նկատմամբ երկիցս յօդուածներ հրատարակուեցան «Մաղիկ» օրաթերթին մէջ՝ Սուրէն-Սիրաք ստորագրութեամբ եւ Պանտրմայի եկեղեցւոյ պաշտօնի վրայ գտնուող Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ որոնց երկուքն ալ միահամուռ ջանք մը ունէին այս խնդրոյն յառաջ բերած պատասխանատուութիւնը վերագրելու առաջն. փոխանորդ Տէր Գեւորս քահանայի՝ հրկիզեալ կալուածոց ապահովագրութեան գործին մէջ անիրաւի գտնուած ըլլալու մասնաւորութեամբ, միակողմանի գաւառաւոն ընդղի բաժին մըն ալ չմոռնալով հանել կեղր. Վարչութեան Տնտեսական Խորհրդոյ։

Այս խնդրոյն մէջ շատ միակողմանի կը նկատուէր Սուրէն-Սիրաքի քննադատականը եւ զուր պաշտպանողական մը Թաղ. Խորհրդոյ յօդուածը, որով այս վերջինը նոյն իսկ իր գաւառապարտութիւնը վճռած էր, թէ ինչո՞ւ, բացատրելով։

Ամէն ոք գիտէ թէ՝ եկեղեցիներու, վարժարաններու եւ անոնց բովանդակ կալուածոց մատակարարութիւնը կը վերաբերի մի՛ միայն Թաղ. Խորհուրդներու, ինչպէս որ Պատրիարքարանի օրէնքն ալ բացորոշ կերպով սահմանած է ու ճշդած Թաղ. Խորհրդոց այս պարտաւորութիւնը։ Ամէն ոք գիտէ թէ առաջնորդաց կամ անոնց փոխանորդներու պաշտօնի բնութենէն գուրս է բոլորովին հասարատութեանց մատակարարական գործ ծոց (նոյն իսկ անոնց ամենատարրական ատորոգելեաց) միջամուխ ըլլալն, քանի որ մանաւանդ անոնց միակ պատասխանատու մարմինն, որ ուղղակի Թաղ. Խորհուրդն է, կը գըտնուի արդէն պաշտօնի վրայ, այսինքն անտուկի մատակարարութիւնը իր ձեռքն է, ըլլա՛յ սակայն սա հրաժարած կամ հրաժարեցուցած։ Նոյնպէս, գիտէ ամէն ոք թէ տարաժամ հրաժարող կամ իր պաշտօնավարութեան կանոնական չրջանը բոլորող Թաղ. Խորհուրդ մը չկրնար լքանել իր մատակարարած հաստատութեան գործերը՝ մինչեւ որ իր յաջորդը դայ ձեռնարկ պաշտօնին։

Նամակագիր Թաղ. Խորհուրդը՝ ինքն ալ իր կարգին այս ամէնը անշուշտ գիտնալով, ամէն ճիգ կը թափէ իր հրաժարեցուցած ըլլալն պատճառելով՝ պատասխանատուութեան լուծը թօթափելու իր վրայէն, այլ սակայն ի տարբեր նամակին՝ բացորոշ կերպով կը յայտարարէ թէ կատարածոց վերաշինութիւնը եւ դպրոցի ու այլ գործերը չլքանելու համար առաժամաբար կը վարէ իր պաշտօնը։ Արդ՝ քանի որ յիշեալ Թաղ. Խորհուրդը իր պաշտօնական կնքոյն ներքեւ պաշտօնապէս կը յայտարարէ թէ ցարդ չէ լքած գործերն եւ կը վարէ իր պաշտօնը, եւ քանի որ այս Թաղ. Խորհուրդը իր նախորդի հանգուցեալ քահանային արդէն կը զբաղի, իր անկրիպելի պարտաւորութիւնը չէ՞ միթէ՝ կալուածոց չինութեան եւ մատակարարական գործերը չլքանելն պէս՝ չլքանել միանգամայն ապահովագրութեան գործն ալ, քանի որ բովանդակ մատակարարութեանց միակ պատասխանատուն ինքն էր. կալուածաչինութեան գործին չափ կարեւոր չէ՞ միթէ արդէն պատրաստ գտնուած կալուածոց ապահովագրութեան գործին հակոդութիւնը. չէ՞ պիտոր թէ պարտաւոր էր զայս առնել եւ զայն չթողուլ։ Այլ սակայն իր պաշտօնավարութեան ընթացքին մէջ էր որ պատահեցաւ այդ աղէտալի հրդեհը եւ յանկարծ դարձուց Պանտրմայի եկեղեցւոյ կալուածները։ Ամբողջ Պանտրմացին գիտէ թէ այդ եկեղեցւոյ պատկան կալուածներն ապահովագրուած էին անցեալ տարւոյ սեպտեմբերի մէջ եւ հետեւաբար ա նոր տարեշրջանը կը լրանար ներկայ տարւոյ միեւնոյն ամսոյ վերջերը։ Ինչպէս կ'ըլլայ ուրեմն որ այդ Թաղ. Խորհուրդը չի գիտնար այս ամէնը՝ որ ուղղակի իր պարտականութեանց սահմանին մէջ կը գտնուի, եւ աղէտին պատահելէն ետք՝ կ'ելլէ Առաջն. Փոխանորդին կամ իր նախորդին ու յաջորդին վերագրել այս պարտազանցութիւնը, անշուշտ իր անփութութիւնը ծածկելու համար։ Հետեւաբար անկողմնակալութեամբ կը դիտեմ թէ այս գործին մէջ յառաջ եկած բովանդակ պատասխանատուութիւնը կը ծանրանայ մի միայն այդ նամակագիր Թաղ. Խորհրդոյ վրայ։

ԱՇՈՏ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Պոլիս, 1/14 դեկտ. 1902

ՎԱՂՈՒԱՆ «ԾԱՂԻԿ»ԻՆ ՄԷՋ
ՏԵՍԷ՛Ք
ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ
ՊԱՏԿԵՐՆԵՐՈՎ
ՎԱՂԸ
ՕՔ. ԱՔՍՔՆԵ

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ.—Զավիկի (Ափր. Տրիպոլիս) գայմագամ անուանուեցաւ Բայազի հրաժարեալ գայմագամ Ճէլալ էֆ.։ Ուրֆայի մուհասէպէճի անուանուեցաւ Հալէպի փոխ-տէֆթէրտար Խալիլ Հիլմի էֆ.։

ՊԱՏՈՒԱՆՆԱՆ.—Ականակուռ Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Պետական Խորհրդոյ Թանզիմաթի ճիւղին անդամ Ճէլալէտտին պէյին։ Ա. Օսմանիէ՝ Խարիճիլի օգնական հիւանդմեծար Հիլմի պէյի, Բ. Օսմանիէ՝ Խարիճիլի երրորդ հիւրամեծար Մէհմետ պէյի եւ Ռուսիոյ կայսեր Պալատան պէշթաշատար Պ. Նիքոլա Բէթէրոֆի։ Բ. Մէճիտիէ՝ Ռուս սպայակոյտէն գնդ. Տ. Սոլթէվիչի որ Թուրքիան փոխադրուելով նոյն պատուանշանին արժանացաւ։

ՍՈՒՐԲԻՆ ՀԻՒՄԱԹՈՒՆԸ.—Սուրբէի Հիւանդանոցը ըստ կանխատ որոշուածին երէկ պիտի մեկնէր, սակայն վչղղ հարաւային հովին պատճառաւ ստիպողաբար յետաձգուեցաւ, ու վաղը, չաբաթ, ճամբայ պիտի ելլէ։ Սուրբէ Էմինի Պաղը պէյի զաւակն ալ, կայս. Ամէտի դիւանին քարտուղարներէն Միւֆիտ պէյ Սուրբէի Հիւանդանոցին հետ պիտի երթայ։

ՄԵՆԱՆՈՒՀ. — Մարգուն մէկը աղերսագիր մը մատուցանելով Հանր. Շինութեանց նախարարութեան, խնդրած է որ, Տրապիզոնի մէջ, Տէյիրմէն Տէրէ ըսուած տեղէն մինչեւ Գալագ Մէչտանը ձիաքարշ թրամուէյ մը հաստատելու մեծաշնորհ տրուի իրեն 63 տարուան համար։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՆԱՆ. — Իտալիոյ թագաւորը «Սէն Մորիս է Լազառ» պատուանշանին մեծ ժապաւէնը նուիրեց Ծովային կայս. վարժարանի տնօրէն Հիւանի փաչային, «Իտալիոյ Թագ» պատուանշանին Բ. աստիճանը՝ կայս. «Ֆէչրիֆիէ» չոգենաւին նաւապետ Ապտի փաչային, նոյն պատուանշանին Գ. աստիճանը՝ ծովային նախարարութեան Ա. Թարգման դնդ. Մոիզ պէյին, նոյն պատուանշանին «Օֆիսիէ»ի աստիճանը՝ ծովային նախարարութեան եւ Համազգային անկլանոցին լուսանկարչապետ Ալի Սամի պէյին, նոյն պատուանշանին Գ. աստիճանը՝ ծովային նախարարութեան թիկնապահներէն հաղարապետ Ալահէտտին պէյին, նոյն պատուանշանին Դ. աստիճանը «Պէյլէրպէյ»ի կայս. չոգենաւին նաւտեսներ Իսմայիլ Շէվկը էֆ.ի եւ մեքենավար Իպրահիմ էֆ.ի։

ԵԱՆԲՈՎ ԱՒԱԶԱԿԸ, կը դրէ Իքտամ Նոյե-Ֆրայե-Բրիսաէն առնելով,—որ Աթէնքէն, Վիէննայէն եւ Պելկրատէն վռնտուելով, վտարուեցաւ վերջերս, այս անգամ պուլկար ոստիկանութեան կողմէ ձերբակալուելու ու բանտարկուելու էն։

*** Աւազակախումբի պետ Եանքով յայտարարեր է թէ քէնէ Թուքքիա մտնելով ուզած էր աւազակութիւններ ընել, սակայն ամէն գիւղի մէջ կայս. զինուորներու հանդիպելով չէ կրցած իր նպատակին հասնիլ եւ հետեւաբար Ծուխտան ապաստանած է, ուսկից վտարուելէ ետք ըստիպուած է Պելկրատ անցնիլ։

ՏԵՍԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Լոնտոնի նորընտիր օսմ. դեսպան Միւսիրիս պէյ երէկ տեսակցութիւններ ունեցաւ Պետական Խորհրդոյ նախագահ Սաիտ փաչայի եւ արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաչայի հետ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՐԱՆԱՒՈՒՂԻՆԵՐԸ.—Այս խորագրին տակ «Իքտամ» յօդուած մը հրատարակած է այսօր որմէ կը քաղենք հետեւեալ մասերը.—1902 տարւոյ յունվար 1էն մինչեւ հոկտեմբերի վերջը, տասը ամսուան մէջ ոգիով, ապահովութեան դրամ ստացող երկաթուղիներու հասոյթը անցեալ տարւոյ համեմատութեամբ չատ աւելցած է։ Հայտար-Փաչա— Էնկիւրիի դիծին 1901 տարւոյ առաջին տասը ամիսներուն հասոյթը եղած է 256,090 օսմ. ոսկի, իսկ 1902 տարւոյ առաջին տասը ամիսներուն հասոյթը՝ 297,840 ոսկի, որով յաւելում է 41,750 ոսկի։ Էսկի-չէհիր—Տոնիա գիծին 1901ի առաջին տասը ամիսներուն հասոյթը՝ 78,701 ոսկի, 1902ինը՝ 108,432 ոսկի, յաւելում 29,731 ոսկի, Սէլանիկ—Մանասթըր գիծին 1901ի առաջին տասը ամիսներուն հասոյթը՝ 52,527 ոսկի, 1902ինը՝ 55,759 ոսկի, յաւելում՝ 3,232. Սէլանիկ—Գոլիս գիծին 1901ի առաջին տասը ամիսներուն հասոյթը 63,306 ոսկի, 1902ինը՝ 64,281 ոսկի, յաւելում 975 ոսկի։ Գասապայի գիծին (հինը) 1901ի առաջին տասը ամիսներուն հասոյթը՝ 144,218 ոսկի, 1902ի առաջին տասը ամիսներունը 158,345 ոսկի, յաւելում 14,127 ոսկի, Գասապա (երկարման) գիծին 1901ի առաջին տասը ամիսներուն հասոյթը՝ 38,446 ոսկի, 1902ի առաջին տասը ամիսներունը՝ 43,070 ոսկի, յաւելուած 4,624 ոսկի։ Երկաթուղիի գիծերուն հասոյթները աւելնալով ընկերութիւնները կ'օգտուին եւ ատիկա ընդհանուր գոհունակութիւն կը պատճառէ անչուշտ եւ կը նպաստէ երկրին բարգաւաճման։

Հասոյթներուն աւելնալուն պատճառաւ կը նուազին կայս. կառավարութեան կողմէ տրուած ապահովութեան գրամները, հետեւաբար հասոյթներու աւելնալէն կ'օգտուի նաեւ պետական գանձը։ 1901ին Հայտար-Փաչա-Էնկիւրիւ գիծին տրուած է 31,564 ոսկի ապահովութեան գրամ, 1902ին կը կարծուի որ բնաւ չպիտի տրուի. Էսկիչէհիր-Տոնիա գիծին՝ 1901ին տրուած է 131,745 ոսկի, 1902ին կը կարծուի որ պիտի տրուի 131,825 ոսկի, Մանասթըր-Սէլանիկ գիծին՝ 1901ին տրուած է 70,155 ոսկի, 1902ին՝ 67,494 ոսկի, Սէլանիկ-Գ. Գոլիս գիծին 1901ին տրուած է՝ 267,636 ոսկի, 1902ին՝ 267,110 ոսկի, Գասապայի (հին) գիծին՝ տրուած է 1902ին՝ 10,898 ոսկի, 1902ին՝ 4211 ոսկի, Գասապա (երկարման) գիծին տրուած է 1091ին՝ 155,814 ոսկի, 1902ին՝ 151,334 ոսկի, Դուշմար՝ 1901ին կայս. կառավարութիւնը տուած է ընդամէնը 667,802 ոսկի իբր ապահովութեան գրամ, իսկ 1902ին պիտի տայ հաւանաբար 621,974 ոսկի միայն, այսինքն 46,000 ոսկիի չափ մը պիտի ունենայ։

ԱՇՈՒԽ.—Սեւ Ծովի Միտիէ, Այի Բասիլոս, Իյնէ Ատա, Անթէբոլու, Վալիլիքոս, Ամ Լիման եւ Գարա Աղաճ նաւահանգիստներուն մէջ 4 միլիոն օխայի չափ ածուխ կայ, սակայն Սեւ Ծովին մէջ տիրող փոթորկին պատճառաւ առ այժմ անկարելի եղած է փոխադրել Գոլիս, երեսուն աոտգատատանաւեր, ոմանք ածուխով լեցուն, ոմանք պարապ կը սպասեն Իյնէ Ատայի առջեւ։ Երկրագործական նախարարութիւնը հիմայ միջոցներ կը խորհի փոխադրութեանը համար այդ 4 միլիոն օխա ածուխին, որովհետեւ, հակառակ պարագային մայրաքաղաքս մնալուանդ աղքատ ժողովուրդը նեղութիւն պիտի քաշէ նորէն ածուխի դիներուն բարձրանալուն պատճառաւ։

ՌՈՒՍԻՈՅ Նիքոլա Բ. Զարին անուան տարեգարձը ըլլալուն առիթ այս առտու գոնարանական աղօթքներ կատարուեցան Բերայի ռուսական դեսպանատան մատրան մէջ։ Կէս օրին կայս. պահականաը թնդանօթի տարուածներ արձակեց։

ՍԵՐՊԻՈՅ ազգ. տօնն է այսօր։ Այդ առիթիւ մայրաքաղաքիս սերպական հպատակները չնորհաւորութիւններ ընդունեցին Պետական Խորհրդոյ նախագահ Սաիտ փաչայէն, նոյն պատուանշանին Գ. աստիճանը՝ ծովային նախարարութեան Ա. Թարգման դնդ. Մոիզ պէյին, նոյն պատուանշանին «Օֆիսիէ»ի աստիճանը՝ ծովային նախարարութեան եւ Համազգային անկլանոցին լուսանկարչապետ Ալի Սամի պէյին, նոյն պատուանշանին Գ. աստիճանը՝ ծովային նախարարութեան թիկնապահներէն հաղարապետ Ալահէտտին պէյին, նոյն պատուանշանին Դ. աստիճանը «Պէյլէրպէյ»ի կայս. չոգենաւին նաւտեսներ Իսմայիլ Շէվկը էֆ.ի եւ մեքենավար Իպրահիմ էֆ.ի։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ «Սքաութ» պահականաւը որ Մարմարա գացած էր, երէկ Պոյիս վերադարձաւ։

ԱՌՋԻ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ. — Առջի գիշեր, Թագսիմ, Դաղանճը Ճատէսի գեղագործ Օննիկ էֆ.ի տան այրիլը գրած էինք երէկ։ Այսօր կը տեղեկանանք թէ, բոցերուն մէջ տանը հետ այրեր է նաեւ գեղագործին 18 տարեկան մէկ տղան՝ Ծովսէփ՝ որ հիւանդ ըլլալով չէր կրցած ժամանակին ազատիլ։ Ծովսէփի յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ եւ երէկ Օննիկ էֆ. տան միջին յարկը պահած է եղեր. մուխէն կ'արթընայ, անմիջապէս կ'արթնցնէ իր կինը. եւ՝ զաւակը ու աղջիկը՝ Մարի՝ կ'ելլեն։ Տղան՝ Բէդրի՝ ինքզինքը կ'ազատէ։ Միւս տղան՝ իր մայրը՝ Լուցիքան՝ եւ եղբայրը՝ Ծովսէփը՝ ազատելու համար, նախ մայրը պատուհանէն վար կը նետէ. Ծովսէփ, վախէն, չկրնալով ցատկել սենեակին մէջ կ'այրի։ Լուցիքայի մարմինն զանազան մասերը եւ մասնաւորաբար կուրծքերը այրած են։ Հրդեհը ծածկած է մօտ մը ցատկած կայծէն։

ԶՈՐՍ ՀԱՐԻՒՐ իսլամ գաղթականներ երէկ Իզմիտ ղրկուեցան։

ԶՕՐԱՆՈՑ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց Սելանիկի մէջ բավխոզորանոց մը կառուցանել եւ չինութեանց հսկելու համար, Սելանիկի Կուսակալ Հասան Հիլմի փաչայի նախագահութեամբ կազմել յանձնաժողով մը։

ԲՈՒՄԻԼԻՒ նահանգներուն քննիչ Հիւսէյին Հիլմի փաչա, կայս. թիկնապահ եւ զինուորական քննիչ յանձնաժողով անդամ Ֆէրիդ Նասիր փաչա, քարտուղար Նուրէտտին պէյ եւ կայս. թիկնապահ Նազըմ պէյ ու իրենց հետեւորդները, վերջին ուրբաթ օրը մասնաւոր կառախումբով Սելանիկէն Իսկիւպ գացեր են։

ԹՂԹԱԴՐՈՆԻՄ. — Մաքսատուն չը հանուող ապրանքներու մաքսատուրքը ապահովելու համար գործակալներէն առնուած ապահովութեան սէնէտներուն պէտք է թղթադրոյմ փակցուի։ Եթէ կարելի է ապրանքներուն գինը որոշել, փակցուելիք թղթադրոյմը բնականաբար ըստ այնմ արժէք կ'առնենայ. բայց եթէ այդ ապրանքներուն գինը որոշել կարելի չըլլայ, այնատեն առհասարակ 10ղրչ.նոց թղթադրոյմ պիտի փակցուի սէնէտներուն, Պետական Խորհրդոյ որոշմամբ։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ Իտատիէ վարժարանին մէջ ալ արհեստից եւ առեւտրական ճիւղերը հաստատուած ըլլալով դասախօսութեանց սկսուեցաւ։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆԻ դիւաններուն մէջ ամէն օր օրագիր պիտի բռնուի, որպէս զի հասկցուի թէ պաշտօնեաներէն որոնք կու գան եւ որո՛նք չեն գար։

ԳԻՒՂԱԽՈՒՄԲ.—Նէֆտ գաւառին մէջ Զիպարէ, Ատիտ, Վիքրէ եւ Ճէղիրէթիւլամիր բռնած տեղերը մէյմէկ գիւղախումբ պիտի կազմուի, կայս. Իրատէի մը համաձայն։

ԽԱՐԲԵՒԱՆ.—Երէկ Ղալաթիոյ Հայոց եկեղեցիին մօտերը ձերբակալուեցաւ այն անձը որ Վոլվոտա Ճատէսիի վրայ 117 թիւ խանութին մէջ սեղանաւոր Նիքոլիէն բաւական մեծ կակ գումար մը չորթած էր։ Այդ անձը կօչկակար Մարիօ անուն մէկն է։

ԵՐԿՈՒԻԱՆ ՓՈԹՈՐԻԿ.—Երէկուընէ ի վեր փչող հարաւային ուժգին հովը ծովուն վրայ քանի մը արկածներ պատճառեց, սակայն մանրամասնութիւններ չկան տակաւին։ Սեւ Ծովէն եկող յունական չոգենաւ մը եւեղբէօյի առջեւ խրած ըլլալով Փրանսական նաւահիւ ընկերութեան 3 թիւ չոգենաւը գնաց զայն ազատելու։

*** Երէկ Գատրգիւղ, Հայտար-Փաչա, եւ կղզիները բռնող չոգենաւները չատ դժուարութիւն քաշեցին ճամբաները։ Կաւօրէյէն դէպի կղզի 11ի չոգենաւը չկրցաւ իր ճամբորդութիւնը կատարել։ Ժամը 11ին առեւնները Գատրգիւղէն կամաւրջ եկող 5 թիւ չոգենաւին քանի մը մասերը կոտրեցան։

*** Նաւահանգիստին մէջ երէկ քանի մը նաւակներ ընկղմեցան։

*** Նուազիղ չոգենաւ մը իր ետեւը կապուած մալուխներով չկրնար ճամբան չարունակել եւ Թօփհանէէն ետ դարձաւ։

*** Մայրաքաղաքէս Սեւ Ծով մեկնող չոգենաւները վատօրէն դուրս չելլեն։

ՅՈՒՐՏԵՐԸ.— Գոնաւէյէն հասած լուրեր կ'ըսեն թէ նահանգին մէկ կողմերը պատ ձիւն տեղացած է եւ ոսկալի ցուրտ մը կը տիրէ։ Շատ անգամ խզթատար պաշտօնեաները կը տիպրուին այս կամ այն դիւղին մէջ յետագալ իրենց ճամբորդութիւնը։

ՀԻԱՆԵՆ. — Պետական Խորհրդոյ անդամ Այեքսանտր Քառաթէոտորի փաչա ծանր կերպով հիւանդ է։—Կ'ըսէ Մալիմաթ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Ա. ՑՍՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ 18 դեկտ.— Քարաքաէն հասած հեռագիրները կը հաղորդեն թէ օտարական կարեւոր անձնաւորութիւններու մեծ մասը պատրաստութիւն կը յայտնեն նախագահ Քասդրոյին Ուրիչ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ ապստամբները նորէն կը սպառնան Քարաքասի։

ՄԱՏՐԻՏ.—Մատրիտի խաղարանները դէմ եղած արգելիչ օրէնքները՝ հրատարակուած կառավարչին կողմէ, տեղի տուին վէճերու որոնց ըստիպուեցաւ ոստիկանութիւնը միջամտել։

ՍՕՖԻԱ.—Լամտորֆ կոմսը ամսոյս 20ին (վաղը) Սոֆիա կը ժամանէ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիական խորհրդարանը դադրեցուց նիստերը մինչեւ 20 դեկտ. 1902։

ՎԻԵՆՆԱ.—Խորհրդարանը նիստերը դադրեցուց։

ՎԻԵՆՆԱ.—Ֆոհմտրնպլադի գրածին նայելով կը հաստատուի այն լուրը թէ, պատերազմական նախարար Պառոն ֆըն Քոխկհամբը, իր հրաժարականը տուած է։

ԼԱ ԿՈՒԻՑՐԱ.—Պաշարումը այսօր ակսաւ, որ վենեզուէլական մարտանաւերուն դէմ միայն ուղղուած է։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Քարաքասէն «Իվնինկ Ճըրնըլ»ի հասած 17 թուակիր հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ վենեզուէլա պատրաստ է ամէն ինչ ընդունելու, ի բաց առեալ հաշիւ տալով միջազգ հատուցում ընելու պարագան։ Մ. Նահանգներու Քարաքասի դեսպանը Պօվէն, առաջարկուած է իբր հաշտարար։

ՊԵՐԼԻՆ.— «Ֆոսիչէ Զայթունկ»ի գրածին նայելով, Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Լամտորֆ կոմսը Վիէննա պիտի երթայ Պելկրատի եւ Սոֆիայի ճամբով։ Այս վերջին քաղաքին մէջ կոմսը պիտի մնայ երկու օր եւ անկից պիտի մեկնի դէպ ի Վիէննա գէկտ. 28ին։ Այս առթիւ «Ֆոսիչէ Զայթունկ» կը յարէ թէ, ներկայիս Աւստրեահունգարիոյ եւ Ռուսիոյ մէջ համաձայնութիւնը կատարեալ է։

ՈՒԱՇԻՆԿՏՈՆ.—Քաթրօ լիազօր իշխանութիւն տուած է Քարաքասի ամերիկեան դեսպանին, Վենեզուէլայի եւ Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Իտալիոյ միջեւ գոյութիւն ունեցող վէճերու լուծման նկատմամբ։ Ընդհանրապէս սա կարծիքը կայ թէ վէճերուն ամէնէն տագնապալիր չրջանը անցած է։

ՊԵՐԼԻՆ.— Դաչնակցային խորհուրդը ընդունեց մաքսային նոր սահկացոյցի օրինագիծը Ռայխսթակին նոր մէջ ըրած փոփոխութիւններով։

ԼՈՆՏՈՆ. — Խորհրդարանին նիստերը փակուեցան այսօր, գահաճոյական մը, որ ի վեր կը հանէ Հարաւային Ափրիկեան պատերազմին պատասխանատուր վերջը եւ Թրանսվալի ու Օրանժի կայսրութեան կցուիլը։ Գահաճոյին մէջ ըսուեցաւ թէ մէջ այլոց թէ Խաւըրտ Թագաւորին Թագադրութեան առիթիւ տեղի ունեցած անագին խուժումը կը հատատէ գաղթականներուն մայր հայրենիքին յարած ըլլալը։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ 18 դեկտ.— Քարաքասէն կը հեռագրեն թէ Վենեզուէլայի կառավարութիւնը կ'ընդունի երեքութեանց պահանջումները, բացի հողային փոխարինութիւններ ընելէն։ Վենեզուէլա կը պահանջէ որ Մ. Նահանգաց Քարաքասի դեսպան Պ. Պովէն երաշարար կարգուի։

ԲԱՐԻԶ. — Ֆրանս. կառավարութիւնը կարեց Թուակը Նիսի արքեպիսկոպոսին, որ երեսփ. Ժողովին ուղղուած բողոքագիրը ստորագրողներէն է։

ԲԱՐԻԶ.—Ծովակալ Ժէվէզ ծանրութեան պատճառաւ հրաժարեցաւ նաւատորմի գերագոյն հրամանատարութենէն։ Իրեն պիտի յաջորդէ հանգարտ ծովակալ Ֆուռնիէ։

ՄԻ՛ ԿԱՐԴԱՔ

Զեւեւոր ու գիմացկուն հովանոցներ եւ հովանոցներու հինցած կերպասները փոխելու համար թէ զուտ մետաքսէ եւ թէ բրդախառն մետաքսէ, տոկունութիւնը փորձուած, կերպասներ կը գտնուին, Ղալաթիա, կամուրջին դէմ երկու անկիւնները, հանրածանօթ հովանոցավաճառ Միրզատ Հայկազնի քով։

Գիները . . . ով գիտէ. անգամ մը փորձեցէք։

"ԾԱՂԻԿ„Ի ԿՈՂՄԷ
ՏԱՐԵԳԼՈՒՑՈՅ ԱՌԹԻՒ
ՀԱՆԵԼԻՔ ՆՈՒԷՐ ՄԸ
ՊԻՏԻ ԸՆԴՈՒՆԻՆ

1. Անոնք, որոնք ներկայ ամսուան ընթացքին «Ծաղիկ»ի բաժանորդ կ'արձանագրուին։

2. Անոնք, որոնք արդէն բաժանորդ ըլլալով, իրենց տարեկան բաժանորդագիները ամբողջովին վճարած են։

3. Տարեկան կամ վեցամսեայ բոլոր նիւ բաժանորդներէն անոնք, որոնք այսօրուընէ մինչեւ 31 դեկտ. 1902 կը վճարեն իրենց՝ թերթին ունեցած պարտքերը։

Գործակալներու միջոցաւ «Ծաղիկ» ստացողներն ալ իրաւունք կ'ունենան նուէրը ընդունելու երբ հաստատեն որ տարեվախճ առաջ գործակալին ամբողջովին վճարած են իրենց պարտքը, եւ կամ թէ ներկայ դեկտեմբեր ամսուան միջոցին բաժանորդ գրուած են։

Ց. Գ.—Ներկայ դեկտեմբեր ամսուն նուամսեայ բաժանորդ չընդունուիր ԾԱՂԻԿի բաժանորդ գրուողները իրենց բաժնեգինը պէտք է կանխիկ վճարեն

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ, 5 Դեկտ.			
Օսմ.Քաղ. Սեռէ Դ. Օ.Ո.	30	30	
Ամէնէն բարձր գին	»	30	32
» վար գին	»	30	25
Բաւմէլի երկաթ. Ֆր.		117	—
Ամէնէն բարձր գին	»	117	12
» վար գին	»	116	75
Թրանսվալ	»	145	—
8 օրուան Քաճոլիա		265	—
8 » Երկաթուղի		1	12
ԲԱՑՈՒՄ, 6 Դեկտ.			
Օսմ. Քաղ. Սեռէ Դ. Օ.Ո.		30	30
» ժամ 5ին	«	30	25
Բաւմ. երկաթուղի Ֆր.		116	87
» » ժամ 5ին	»	116	75
Թագաւոր Թիւրք Ռէժի		15	37
Մէկսիքօ, Սեռէ A		—	—
» » B		—	—
Պանկ ոը Մէքսիկին		8	50
Ագռիճ ան Թրամուէյ		5	50
Դուշման		1	32
Սօսիէթէ ժ'Ապիւրանս		4	30

Սօս. Օթ. ոը Ֆիլ է տէֆ		19	—
Ագռիճոն Գոմփլրսիալ		1	40
Թօպագօ Գօրթօրիչըն		0	09
Լօրիճմէտ		0	5
Անտաոլու Երկաթ. Ագս.		11	45
» » Սեռէ A		521	—
» » » B		516	—
Պանկ ոը Սալոնիք Ագս.		164	—
5% Հէզլէնկէ 1881		213	—
Պանկ Նասիոն. Ճուն.		418	—
Լօրիճմէտ		73	50
Թրանսվալ		145	—
Պոլսոյ Քարաքի Ընկ.		492	—
Տէրթօղի Լրի Ընկ.		259	—
Թրամվէյի Ընկ.		492	—
Բրէտտ Ցօնսիէ Էժիբ.		264	50
ՓՈՒԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս		108	1/8
» » » էջ		109	12
Բարիզ » »		23	17
» » » էջ		23	—
Պելճին անտոկոս էջ		18	7/4
Թուրան Աւստրիական		21	81

Դրամ. Ընթացքը		
Ազգլ. Ոսկի	110	03
20 Ֆրանգոց	87	23
20 Մէճիտոց	10	05
Ճօլ Լիմէրըթալ	90	15
Բրիտից	51	08
Մէճիտիէ սրծ.	108	01
Մէճիտիէ քառ.	106	20
Մէճիտիէ մանրուք	103	30
Գէշլիք	103	10
Մէճիտ ալիք	104	30
Բուլղի արծաթ	68	20
Շիլին	109	10
Ֆր. սրծ. Ֆրնս.	87	—
» » բաճկն.	86	—
» » իտալկն.	83	—
Ռէզիմա	09	—
Բաւղի Թղթադրամ	8	61
Յուրին »	9	07
Մարք »	107	20
Տրաքմի »	37	30
Ագռ. ոսկի »	109	30
Ֆրանս. »	87	20
Բաճկն. »	87	—
Գուլդ. »	86	30
Իտալ. »	85	20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Բարիզ, 18 Դեկտ.		
3% Ֆրանկն.	99	02
3½ % »	98	90
Օսմ. Քաղ. D	28	60
Բաւմ. Երկ.	119	75
Օսմ. Ռէժի	354	—
Օսմ. Կապ. Պանքա	592	—
Օսմ. Մաքս	477	—
Օսմանիէ	474	—
Քրէտի Լիոնէ	—	—
5% Իտալական	104	10
Սպանիական արտաքին	87	50
Թէմպէքի փոխառութ.	460	—
Սէլանիկ-Գ. Գոլոզ երկ.	295	—
Գասապա երկթ.	394	—
Թրանսվալ Քաճս.	143	—
Զէք Լոնտոնի վրայ	25	1/8

Լոնտոն, 18 Դեկտ.		
Անգլ. Քաճս.	92	75
Օսմ. Իռանթ B	55	50
» C	31	—
» D	27	75
Օսմ. Պոնգա	13	50
Էժիբսըէն Իւնիֆիէ	107	25
Տօմինիալ	104	—
Ա.յտրեի երկաթուղի	14	—
Գասապա »	88	50
5% Հէզլէնկէ 1881	42	
Իռանթ »	32	—
Մօնթօլ »	44	50
Թուրկիա 1888 6%	92	—
Թրանսվալ Քաճս.	05	50
Փոխառ. Բարիզի վրայ	25	35

Վիէննա, 18 Դեկտ.		
Բ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆՇԱՆԱԿԸ

Ե. ՊՈՒՇ

Վ.

ՆԱԶԱՐՎԱՆԻ

—Եր չոր, դատ ձգվեցավ ոտքերի ծայրերը, ինչպես ձեռքերը, ու ես ուզեցի ոտքի թռչել, բայց ոտքերս ինձ չենթարկվեցին, ու ես ընկա գետին։